

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора Диканя Володимира Леонідовича на дисертаційну роботу Матусевича Олексія Олександровича на тему: «Управління економічною ефективністю залізничних пасажирських перевезень в умовах трансформаційних змін», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження

Залізничний транспорт України поступово втрачає свої конкурентні позиції на ринку транспортних послуг. За останні півтора року обсяги пасажирських перевезень суттєво знизилися через зменшення доходів громадян, міграцію населення за кордон, скорочення транзитних перевезень, військові дії та ін. Крім того, причинами зниження ефективності його роботи є: збереження низьких соціально-спрямованих тарифів на деякі види пасажирських перевезень; відсутність дієвої концепції побудови гнучких тарифів; недосконала організація руху поїздів та економічно необґрунтована дальність їх курсування.

Для ліквідації вказаних недоліків та захоплення лідируючих позицій на ринку пасажирських перевезень слід впровадити: технічне переоснащення пасажирської залізничної інфраструктури та рухомого складу; удосконалити систему управління та організації руху; підвищити швидкість руху, якість та комфортність пасажирських перевезень; удосконалити тарифну політику та впровадити систему змін з підвищення ефективності роботи пасажирського господарства.

В умовах відсутності необхідних інвестицій зазначене вище завдання можна частково вирішити шляхом зниження витрат та підвищення доходів від експлуатації пасажирських поїздів за рахунок визначення раціональних відстаней та маршрутів їх курсування. Тема дисертації відповідає загальнодержавним та регіональним програмам розвитку залізничного транспорту, що реалізуються в Україні. Перераховані проблеми обумовлюють актуальність теми дослідження, проведеного здобувачем.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Робота має безпосередній зв'язок з планами науково-дослідницьких робіт Дніпропетровського національного університету залізничного

транспорту імені академіка В. Лазаряна за темами: «Розробка порядку визначення ефективності курсування пасажирських поїздів», реєстраційний номер 0111U007615 (2011 рік); «Розробка методики розрахунку тарифів на перевезення пасажирів залізничним транспортом у приміському сполученні», реєстраційний номер 0111U007616 (2011 рік); «Порядок визначення ефективності курсування приміських поїздів за окремими напрямками Придніпровської залізниці», реєстраційний номер 0111U007615 (2011–2012 роки); «Підвищення ефективності пасажирських перевезень за рахунок оптимізації зон курсування та удосконалення класифікації поїздів», реєстраційний номер 0114U002545 (2014 рік).

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертація Матусевича О. О. за своїм змістом характеризується теоретично-методичним наповненням. Висновки і рекомендації, отримані в ході дослідження, є обґрунтованими, мають практичний характер. Визначена мета і завдання дослідження, об'єкт і предмет відповідають обраній темі, є науково обґрунтованими та аргументованими.

Ознайомлення зі змістом дисертації та автореферату, основними опублікованими працями дозволяє зробити висновок, що основні положення, які визначають наукову новизну дисертації і є предметом захисту, одержані Матусевичем О. О. як результат наукового дослідження, в якому наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані автором самостійно і відображають особистий внесок автора.

Достовірність та обґрунтованість отриманих у роботі висновків та рекомендацій підтверджується сукупністю наукових результатів. Висновки і пропозиції базуються на глибокому вивченні дисертантом сучасних теоретико-методологічних і практичних проблем розвитку залізничного транспорту України, грамотному використанні сучасних методів дослідження, а також значної та якісної інформаційної бази.

Основні наукові положення і результати дослідження доповідалися та пройшли апробацію на міжнародних конференціях.

На початку дисертаційної роботи автор розкриває сутність економічної категорії «ефективність пасажирських перевезень» та досліджує проблему підвищення ефективності залізничних пасажирських перевезень (с. 14-21).

Узагальнення вітчизняного та іноземного досвіду з підвищення ефективності пасажирських перевезень у всіх видах сполучення (с. 22-33) дозволило автору не тільки визначити особливості та ключові риси вказаної проблеми але й виділити головні чинники трансформаційних змін (с. 62), вплив яких визначає сучасні напрямки її розвитку.

На користь достовірності проведених досліджень свідчить використання широкого статистичного матеріалу та достовірних методів його обробки при оцінці здобувачем стану роботи залізниць України за пасажирськими перевезеннями (с. 52-101).

У роботі міститься обґрунтування комплексу заходів щодо підвищення ефективності експлуатації пасажирських поїздів за рахунок оптимізації зон їх курсування (с. 33-34, 102-103).

Для коректного рішення вказаної проблеми Матусевич О. О. визначає основні фактори, які впливають на ефективність курсування різних видів пасажирських поїздів і удосконалює їх класифікацію (с. 102-110).

На (с. 111-121) здобувачем розроблено методичний підхід щодо визначення оптимальних зон курсування різних видів пасажирських поїздів з урахуванням їх кількості за видами сполучень на певному маршруті, дальності та швидкості руху.

На основі вказаного підходу в роботі розроблено принципи визначення оптимальних зон курсування приміських, регіональних та міжрегіональних поїздів залежно від середньої дальності поїздки пасажирів та їх середньої кількості протягом звітного року (с. 121-133) та швидкісних поїздів за рахунок встановлення беззбиткової протяжності маршруту залежно від доходів та питомих витрат Української залізничної швидкісної компанії на конкретному напрямку руху (с. 133-143).

За результатами проведених досліджень, автором удосконалено класифікацію пасажирських поїздів в Україні, яка побудована за принципом оптимізації зон курсування пасажирських поїздів (с. 143-149).

За сукупністю та рівнем викладення наукових положень дисертаційну роботу Матусевича Олексія Олександровича можна оцінити як закінчене дослідження з вагомими науковими результатами, які є достатньо обґрунтованими та достовірними.

4. Наукова новизна, отримана в дисертаційній роботі.

Аналіз дисертаційної роботи Матусевича О. О. дає підставу стверджувати, що сформульована автором мета дослідження досягнута, завдання виконано у повному обсязі, а результати характеризуються вагомою науковою новизною та практичною значущістю.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у такому:

1. Розроблено методичний підхід щодо визначення раціональних зон курсування пасажирських поїздів різних видів, який базується на принципах зниження експлуатаційних витрат та підвищення доходів від перевезень за рахунок зміни їх маршрутів, відстані курсування та основних впливових факторів (с. 111–121).

2. Удосконалено методичний підхід щодо визначення оптимальних зон курсування приміських поїздів за рахунок встановлення раціональної

протяжності маршруту залежно від середньої дальності поїздки пасажирів та їх середньої кількості протягом звітного року (с. 121-133).

3. Удосконалено методичний підхід щодо визначення оптимальних зон курсування швидкісних поїздів за рахунок встановлення беззбиткової відстані їх курсування на певному маршруті залежно від доходів та питомих витрат Української залізничної швидкісної компанії (с. 133-139);

4. Набув подальшого розвитку методичний підхід щодо визначення впливу населеності поїзда та вартості проїзду в ньому на збільшення раціональної зони курсування швидкісних поїздів, який базується на використанні методики покриття витрат доходами від перевезень (с. 139-143);

5. Набула подальшого розвитку класифікація основних факторів впливу на ефективність курсування різних видів пасажирських поїздів, яка включає п'ять груп чинників, що враховують характеристики рухомого складу, організацію руху пасажирських поїздів, сучасний стан залізничної інфраструктури, тарифну політику, якість обслуговування пасажирів (с. 102-111).

6. Набула подальшого розвитку класифікація пасажирських поїздів в Україні, яка побудована на принципах оптимізації зон їх курсування за умови беззбиткової діяльності (с. 143-149).

5. Практичне значення отриманих результатів дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в їх використанні для управління ефективністю залізничних пасажирських перевезень в Україні, а саме:

- розроблена класифікація факторів впливу на оптимізацію зон курсування пасажирських поїздів, яка дозволяє визначити раціональні кордони їх обороту;

- розроблена методика визначення оптимальних зон курсування пасажирських поїздів різних видів (акт впровадження від 3 червня 2015 року, виданий ДНУЗТ);

- запропоновані принципи визначення ефективності функціонування окремого приміського пасажирського поїзда (акт впровадження від 10 червня 2015 року, виданий ДП «Придніпровська залізниця»);

- удосконалена класифікація пасажирських поїздів в Україні, побудова якої базується на принципах оптимізації зон їх курсування.

Окремі положення дисертаційної роботи були використані здобувачем у навчальному процесі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (акт впровадження від 3 червня 2015 року, виданий ДНУЗТ).

6. Оцінка повноти викладення дослідження в опублікованих роботах.

Результати дисертаційних досліджень опубліковані у 19 друкованих працях, у тому числі 6 статей у фахових збірниках наукових праць (у тому числі 3 у співавторстві), 4 статті в інших збірниках наукових праць (у тому числі 1 у співавторстві, 1 у зарубіжному збірнику) та 9 у тезах доповідей наукових конференцій (у тому числі 2 у співавторстві). Загальний обсяг наукових статей – 5,28 ум. друк. арк., з яких особисто автору належить 3,52 ум. друк. арк.

Результати, отримані в роботі, пройшли апробацію на 9 міжнародних конференціях.

Одержані здобувачем результати поглиблюють існуючі теоретичні й методичні положення та вирішують нові наукові завдання, що не знайшли висвітлення в сучасній літературі.

Автореферат розкриває основні положення дисертаційної роботи і відповідає її змісту та структурі.

Положення, що відбивають наукову новизну, опубліковані у фахових збірниках наукових праць та пройшли апробацію на міжнародних конференціях.

7. Структура та зміст дисертаційної роботи.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 179 сторінок, обсяг основного тексту – 150 сторінок, у тому числі 28 таблиць, 34 рисунки, 6 сторінок, які повністю зайняті лише таблицями та рисунками, вступ на 9 сторінках, висновки на 3 сторінках, список використаних джерел, який включає 195 найменувань, та 2 додатки на 2 сторінках.

Структура дисертаційної роботи узгоджується з назвою, метою та завданнями дослідження, її оформлення відповідає чинним вимогам, наукові положення викладено конкретно, логічно, висновки й рекомендації ґрунтуються на результатах авторських досліджень проблеми.

8. Дискусійні положення та зауваження до роботи.

Незважаючи на високий рівень теоретичної та практичної цінності виконаного дисертаційного дослідження, до змісту дисертаційної роботи та автореферату є такі зауваження:

1. Перелік заходів щодо оцінки ефективності роботи й розвитку пасажирського залізничного комплексу в умовах трансформаційних змін (стор. 20) потребує додаткового удосконалення та обґрунтування.

2. На рисунку 1.1 «Класифікація заходів з підвищення ефективності залізничних пасажирських перевезень» (стор. 33) відображено багато традиційних заходів підвищення ефективності залізничних пасажирських перевезень. Було б доцільно доповнити класифікацію новими заходами, які б враховували особливості функціонування АТ «Українські залізниці».

3. З дисертаційної роботи не зовсім зрозуміло, з якою метою у розділі 2.2 (с. 60-93) здобувач аналізує застарілі дані щодо впливу фінансово-економічної кризи 2008-2009 років на роботу пасажирського комплексу.

4. З метою підвищення результативності дослідження, було б доцільно більш детально розглянути зарубіжний досвід оптимізації зон курсування пасажирських поїздів, у тому числі врахувати наукові розробки російських вчених з даного питання.

5. Текст табл. 3.14 «Класифікація пасажирських поїздів в Україні за принципом оптимізації зон їх курсування» не узгоджено з текстом представленим на сторінках 144 та 145, на яких сказано, що фінансування приміських, регіональних та міжрегіональних перевезень буде виконуватися за кошти місцевих органів влади. А в табл. 3.14 сказано, що місцеві органи влади будуть приймати рішення щодо організації вказаних поїздів. Але це не одне і теж.

6. На сторінках 140-142 здобувач наводить дослідження стосовно ефективності подовження маршруту швидкісного поїзда Київ-Дніпропетровськ до станції Красноармійськ. Розрахунки економічного обґрунтуванні проведені коректно, але текстове обґрунтування вказаних розрахунків подано досить заплутано, що утруднює сприйняття представлених досліджень.

7. У авторефераті не зрозуміло, які саме нові фактори впливають на побудову класифікації пасажирських поїздів в Україні за принципом оптимізації зон їх курсування.

Зазначені зауваження не знижують позитивної оцінки теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи Матусевича О. О.

9. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Матусевича Олексія Олександровича відповідає вимогам п. 9, 11, 12, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, оскільки вона містить результати виконаних автором досліджень

та нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливу задачу – підвищення економічної ефективності експлуатації пасажирських поїздів за рахунок оптимізації зон їх курсування. Це має істотне значення для економічної науки, насамперед для економіки транспорту. Автор дисертації заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом Українського державного
університету залізничного транспорту

Дикань В. Л.

Особистий підпис
засвідчую _____ 20 __ р.
завідуючий канцелярією
УкрДУЗТ

Дикань В. Л.

[Handwritten signature]

ВІДГУК офіційного опонента

кандидата економічних наук Гудкової Вікторії Петрівни
на дисертаційну роботу Матусевича Олексія Олександровича
«Управління економічною ефективністю залізничних пасажирських
перевезень в умовах трансформаційних змін»
на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертації.

Трансформаційні процеси на залізничному транспорті України загострюють проблеми організації пасажирських перевезень і одночасно мотивують до пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності, якості та ефективності надання послуг. Критерій ефективності стає необхідною умовою здійснення економічної діяльності у сфері пасажироперевезень в наслідок запровадження нової бізнес-моделі, за якою відбувається формування вертикально інтегрованої структури управління за видами діяльності з розподілом фінансових потоків, виключається перехресне субсидування та передбачається регулювання тарифів лише на соціальні перевезення.

Зміна бізнес-моделі потребує удосконалень в системі управління економічною ефективністю залізничних пасажирських перевезень. Постає завдання активізації пошуку новітніх методичних підходів, адекватних новим умовам та враховуючих потреби конкурентного ринкового середовища. Зазначене обумовлює актуальність та підкреслює своєчасність проведення наукових досліджень за темою дисертаційної роботи Матусевича О. О.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Необхідно підкреслити, що дисертація Матусевича О. О. «Управління економічною ефективністю залізничних пасажирських перевезень в умовах трансформаційних змін» має безпосередній зв'язок з планами науково-дослідницьких робіт Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна за темами:

– «Розробка порядку визначення ефективності курсування пасажирських поїздів», реєстраційний номер 0111U007615 (2011 р.);

- «Розробка методики розрахунку тарифів на перевезення пасажирів залізничним транспортом у приміському сполученні», реєстраційний номер 0111U007616 (2011 р.);
- «Порядок визначення ефективності курсування приміських поїздів за окремими напрямками Придніпровської залізниці», реєстраційний номер 0111U007615 (2011–2012 рр.);
- «Підвищення ефективності пасажирських перевезень за рахунок оптимізації зон курсування та удосконалення класифікації поїздів», реєстраційний номер 0114U002545 (2014 р.).

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи.

Ознайомлення зі змістом автореферату та дисертації дозволяє констатувати, що сформульовані у роботі наукові положення та висновків і надані рекомендації є науково обґрунтованими.

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи отримані в результаті використання системного підходу і коректного застосування методів проведення досліджень, зокрема методів математичної статистики; математичного аналізу та порівняння; методів прийняття рішень; спостереження, деталізації, групування та узагальнення; методів економічного обґрунтування; концепції маржинального доходу; методики оптимізації витрат.

Обґрунтованість і достовірність одержаних результатів забезпечується опрацюванням значної кількості літературних джерел за напрямом проведеного дослідження. Список використаної літератури містить 195 найменувань, серед яких є наукові публікації провідних вчених в області економіки пасажирських перевезень, нормативні документи і законодавчі акти, статистичні довідники, фінансово-економічні звіти та звіти науково-дослідних робіт.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи базуються на аналізі основних показників діяльності пасажирського господарства Укрзалізниці, Української залізничної швидкісної компанії.

Дисертаційна робота має логічну структурну будову, характеризується єдністю змісту, який повною мірою розкриває тему дисертації, а також свідчить про достатнє володіння автором методами економічних досліджень, що дозволило здійснити глибокий аналіз теоретико-прикладних питань підвищення економічної ефективності пасажирських залізничних перевезень, конкретизувати наукове завдання, надати методичні рекомендації до його розв'язання, зробити відповідні висновки та довести їх обґрунтованість.

Наукові положення, які визначають наукову новизну дослідження, висновки і рекомендації сформульовані самостійно і відображають особистий внесок здобувача.

На початку дисертаційної роботи автор формулює наукове завдання дослідження, обґрунтовуючи можливість підвищення ефективності залізничних пасажирських перевезень за рахунок розробки теоретико-методичних підходів і надання практичних рекомендацій щодо визначення оптимальних зон курсування пасажирських поїздів в умовах трансформаційних змін, для об'єктивного розв'язання якого у першому розділі дисертації розкриває сутність економічної категорії «ефективність пасажирських перевезень» (с. 14–21), а також досліджує методи підвищення ефективності із застосуванням вітчизняного та іноземного досвіду (с. 22–34). Це дозволило автору визначити головні заходи підвищення ефективності пасажирських залізничних перевезень та для конкретизації задач проведення подальших досліджень виділити в окрему групу заходи оптимізації зон курсування пасажирських поїздів (с. 33).

У другому розділі дисертації виконано аналіз техніко-економічних показників роботи пасажирського господарства та визначено причини його неефективної роботи. Обґрунтовано методи проведення дослідження при розв'язанні поставлених у дисертаційній роботі задач (с. 54–59). Систематизовано техніко-економічні показники роботи пасажирського господарства (с. 60–63). Проаналізовано об'ємні, якісні та вартісні параметри діяльності та встановлено головні тенденції зміни показників в цілому по пасажирському господарству Укрзалізниці і зокрема по швидкісним перевезенням (с. 63–94). За результатами аналізу з використанням наукових і статистичних джерел було визначено причини неефективної роботи залізниць по пасажирським перевезенням та підтверджено необхідність визначення оптимальних зон курсування пасажирських поїздів (с. 94–99).

Для вирішення поставленого к роботі наукового завдання у третьому розділі дисертації автор визначає основні фактори, які впливають на ефективність курсування різних видів пасажирських поїздів і удосконалює їхню класифікацію (с. 102–111). Використовуючи дані відстаней обороту та маршрутів руху різних видів пасажирських поїздів, кількості поїздів за видами сполучень на певному маршруті, дальності та швидкості руху, розроблено методику визначення оптимальних зон їхнього курсування (с. 111–121). На основі вказаного підходу для визначення оптимальних зон курсування приміських, регіональних та міжрегіональних поїздів Матусевич О. О. пропонує визначити раціональні відстані маршруту залежно від середньої дальності поїздки пасажирів та їх середньої кількості протягом звітного року (с. 121–133). За рахунок встановлення безбиткової протяжності маршруту залежно від доходів та питомих витрат

Української залізничної швидкісної компанії на конкретному напрямку руху автором розроблено пропозиції щодо визначення оптимальних зон курсування швидкісних поїздів (с. 133–143). За принципом оптимізації зон курсування пасажирських поїздів на умовах беззбиткової діяльності автором удосконалено класифікацію пасажирських поїздів в Україні (с. 143–149).

Узагальнюючи вищевикладене, дисертаційну роботу Матусевича О. О. можна оцінити як закінчене дослідження з вагомими науковими результатами, які є достатньо обґрунтованими та достовірними.

4. Наукова новизна одержана в дисертаційній роботі.

Таким чином, наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні конкретного наукового завдання, що полягає у розробці теоретико-методичних підходів і наданні практичних рекомендацій щодо визначення оптимальних зон курсування пасажирських поїздів в умовах трансформаційних змін. В результаті вирішення зазначеного завдання було отримано результати, що характеризується науковою новизною, котра полягає в такому:

1. Розроблено методичний підхід щодо визначення раціональних зон курсування пасажирських поїздів різних видів, який базується на принципах зниження експлуатаційних витрат та підвищення доходів від перевезень за рахунок зміни маршрутів та відстані курсування (с. 111–121).

2. Удосконалено методичний підхід щодо визначення оптимальних зон курсування приміських поїздів за рахунок встановлення раціональної протяжності маршруту залежно від середньої дальності поїздки пасажирів та їх середньої кількості протягом звітного року (с. 121–133).

3. Удосконалено методичний підхід щодо визначення оптимальних зон курсування швидкісних поїздів за рахунок встановлення беззбиткової відстані їх курсування на певному маршруті залежно від доходів та питомих витрат Української залізничної швидкісної компанії (с. 133–139);

4. Набув подальшого розвитку методичний підхід щодо визначення впливу населеності поїзда та вартості проїзду в ньому на збільшення раціональної зони курсування швидкісних поїздів, який базується на використанні методики покриття витрат доходами від перевезень (с. 139–143);

5. Набула подальшого розвитку класифікація основних факторів впливу на ефективність курсування різних видів пасажирських поїздів, яка включає п'ять груп чинників, що враховують характеристики рухомого складу, організацію руху пасажирських поїздів, сучасний стан залізничної інфраструктури, тарифну політику, якість обслуговування пасажирів (с. 103–111).

6. Набула подальшого розвитку класифікація пасажирських поїздів в Україні, яка побудована на принципах оптимізації зон їх курсування за умови беззбиткової діяльності (с. 143–149).

5. Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в їх використанні для управління ефективністю залізничних пасажирських перевезень в Україні, а саме:

- розроблена класифікація факторів впливу на оптимізацію зон курсування пасажирських поїздів, яка дозволяє визначити раціональні межі їхнього обороту;

- розроблена методика визначення оптимальних зон курсування пасажирських поїздів різних видів (акт впровадження від 3 червня 2015 р., виданий Дніпропетровським національним університетом залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна);

- запропоновані принципи визначення ефективності функціонування окремого приміського пасажирського поїзда (акт впровадження від 10 червня 2015 р., виданий ДП «Придніпровська залізниця»);

- удосконалена класифікація пасажирських поїздів в Україні, побудова якої базується на принципах оптимізації зон курсування.

Окремі положення дисертаційної роботи були використані здобувачем у навчальному процесі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (акт впровадження від 3 червня 2015 р.).

6. Оцінка повноти викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих роботах та авторефераті.

Результати наукових досліджень Матусевича О. О., покладені в основу дисертаційної роботи, достатньою мірою відображені в 19 наукових працях. Загальний обсяг публікацій становить 5,28 ум. друк. арк., з яких особисто автору належить 3,52 ум. друк. арк. З них: 6 статей у фахових збірниках наукових праць (у т. ч. 3 у співавторстві), 4 статті в інших збірниках наукових праць (у т. ч. 1 у співавторстві, 1 у зарубіжному збірнику) та 9 у тезах доповідей наукових конференцій (у т. ч. 2 у співавторстві).

Основні результати досліджень були оприлюднені на дев'яти міжнародних науково-практичних конференціях.

Зміст автореферату розкриває основні положення дисертаційної роботи і відповідає її змісту та структурі.

7. Структура та зміст дисертаційної роботи.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 179 сторінок, у т. ч. 28 таблиць, 34 рисунки, 6 сторінок, які повністю зайняті тільки таблицями та рисунками, вступ на 9 сторінках, висновки на 3 сторінках, список використаних джерел викладено на 23 сторінках (включає 195 найменувань), 2 додатки – на 2 сторінках.

Структура дисертаційної роботи узгоджується з назвою, метою та завданнями дослідження, її оформлення відповідає чинним вимогам, наукові положення викладено конкретно, логічно, висновки й рекомендації ґрунтуються на результатах авторських досліджень.

8. Дискусійні положення та зауваження до роботи.

Незважаючи на високий рівень теоретичної та практичної цінності виконаного наукового дослідження, до змісту дисертаційної роботи та автореферату є такі зауваження:

1. При висвітленні участі здобувача у виконанні НДДКР бажано конкретизувати особистий внесок у зазначених роботах.

2. Мета дисертаційної роботи була більш відповідною змісту, об'єкту, предмету дослідження та паспорту спеціальності якщо б її формулювання передбачало «визначення економічно оптимальних зон курсування пасажирських поїздів» (або навіть «економічно ефективних», що у більшому ступені відповідає темі дисертації). До того ж у меті та задачах дослідження не знайшли відображення питання управління.

3. В дисертаційній роботі було б доцільно дослідити сутність понять «раціональний», «оптимальний», «беззбитковий», що б чіткіше визначитися з найбільш коректними, термінологічно виваженими формулюваннями та уникнути неузгодженостей (у меті мова йде про оптимальні зони курсування, у науковій новизні – про раціональні та оптимальні, по тексту – про беззбитковість курсування поїздів).

4. У дисертації (с. 33–34) та в авторефераті (с. 6–7) рисунок слід подавати лише після посилання на нього.

5. На рис. 1 (с. 6) автореферату представлено «заходи», а у посиланні на

нього мова йде про «чинники». Це не тотожні поняття. Якщо автор все ж таки має на увазі заходи, в такому разі посилання на такий самий рисунок в дисертації (рис. 1.1, с. 33 дисертації) є більш адекватним. Крім того, є зауваження до самої схеми в частині логіки взаємозв'язку заходів, дублювання заходів у групах, характеру групи заходів «Оптимізація зон курсування».

6. Як технічні недоліки слід відмітити наступне:

– окремі підрозділи закінчуються посиланням на таблицю або рисунок та їхнім поданням (с. 34, с. 59);

– у формулах 2.6–2.7 (с. 62) вказано помилкові множники;

– в табл. 2.3 (с. 65) представлено темпи приросту, проте таблиця має назву «темпи зростання», крім того відсутні одиниці виміру (%);

– в табл. 2.11 (с. 87) містить два показники з однаковою назвою «Фінансовий результат від іншої операційної діяльності»;

– на рис. 3.8 (с. 130) точку беззбитковості позначено на лінії перетину загальних та постійних витрат. Графік загальних витрат починається нижче за віссю ординат графіку постійних витрат.

7. В дисертаційній роботі (формули 2.1–2.7, с. 60–62, формула 3.1, с. 113) і особливо в авторефераті (формула (1), с. 10) слід уникати наведення загальновідомої інформації.

8. Аналітична частина роботи виграла, як що б здобувач не лише досліджував динаміку показників, а й порівнював динамічні ряди різних показників між собою, зокрема динаміку перевезених пасажирів та відправлених поїздів (с. 65–68).

9. На с. 69 автор у якості причин зростання населеності пасажирських вагонів зазначає збільшення кількості купейних вагонів з малою кількістю місць та скорочення кількості вагонів. Твердження потребує пояснень.

10. Потребує уточнення як зміна напрямків курсування швидкісних пасажирських поїздів та збільшення їх кількості дозволить підвищити населеність рухомого складу, кількість перевезених пасажирів та частково знизить збитковість швидкісних перевезень (с. 101).

11. Класифікація факторів впливу на ефективність курсування окремого пасажирського поїзда (рис. 3.1, с. 106) містить низку дискусійних моментів, що стосуються взаємозв'язку факторів та дублювання найменувань факторів і пояснень, від чого вони залежать.

Проте зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Матусевича О. О.

9. Загальний висновок.

В цілому дисертаційна робота Матусевича О. О. «Управління економічною ефективністю залізничних пасажирських перевезень в умовах трансформаційних змін», подана на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), є самостійною, завершеною науковою працею, в якій викладено авторській підхід до вирішення конкретного наукового завдання – підвищення економічної ефективності пасажирських залізничних перевезень шляхом оптимізації зон курсування пасажирських поїздів.

За змістом та оформленням дисертаційна робота Матусевича О. О. відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. Автор дисертації Матусевич Олексій Олександрович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент

Кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри економіки
та підприємництва

Державного економіко-технологічного
університету транспорту

В. П. Гудкова

Особистий підпис Гудкової В. П.
засвідчую
Фахівець I категорії відділу кадрів

Н. В. Пилипчук